

NOMENCLATUUR

I. DE INTERNATIONALE NOMENCLATUUR- CONGRESSEN IN AUGUSTUS 1930, OVERZICHT DER VOORSTELLEN EN DER BESLUITEN

DOOR

PROF. DR. J. VALCKENIER SURINGAR.

MIT DEUTSCHER ZUSAMMENFASSUNG.

Het afgelopen jaar heeft in het teeken der nomenclatuurcongressen gestaan. Door ziekte kon ik niet aan de congressen deelnemen; maar van beide ken ik nauwkeurig de voorbereidingen; en van het Internationale Tuinbouwcongres is het resultaat reeds gedrukt.

I. Het Internationale Tuinbouwcongres te Londen 7—15 Augustus 1930.

De nomenclatuur werd op het Int. Tuinbouwcongres te Weenen in 1927 door mij ingeleid¹⁾; er werd een internationale commissie benoemd waarvan de leden in hun land de wenschen der practici zouden tot uiting brengen. Maar er kwam niet veel van terecht; slechts de practici op dendrologisch gebied in Nederland waren door de Ned. Dendr. Ver., welke hoofdzakelijk voor nomenclatuur was opgericht, voorbereid om een oordeel te vormen en voorstellen te doen; deze voorstellen liepen over het geheele gebied der nomenclatuur. Bovendien kwam uit ons land een voorstel van de nomenclatuurcommissie der Mij van Tb. en Pl.k.; dit bepaalde zich tot de benaming van tuin-varieteiten en hybriden en sloot zich min of meer aan de be-

¹⁾ Van dit congres werden geen „Verhandelingen” gedrukt. Het geldt was blijkbaar opgesoupeerd; de officieele ontvangsten waren schitterend en royaal.

treffende voorstellen der Ned. Dendr. Vereeniging aan. Op het congres bleek dat ook de drie Duitsche commissieleden SCHNEIDER, ZANDER en WEHRHAHN een voorstel hadden ingezonden, eveneens zonder voorafgaande bespreking met de practici, waartoe de tijd had ontbroken. Wat verder werd ingezonden is onbekend gebleven; waarschijnlijk alleen het hierna te bespreken Engelsche voorstel.

Wat is er met het ingezondene geschied? De voorzitter der Internationale commissie Dr. RENDLE, Directeur van de botanische afdeeling van het Britsch Museum voor Nat. Historie, heeft den secretaris, den heer CHITTENDEN, Directeur van den tuin der Royal Horticultural Society, opgedragen om uit de ingekomen voorstellen een aannemelijk eindvoorstel op te maken; dit is geschied; maar in plaats van een jaar tevoren, zooals afgesproken was, kregen de leden der Int. commissie slechts kort vóór het congres een exemplaar er van, bovendien zonder opgaaf der ingekomen voorstellen; kritiek of overleg was dus onmogelijk.

Wat is nu dit eindvoorstel? Wij kunnen, doordat wij de Nederlandsche voorstellen en het Duitsche kennen, er uit opmaken dat deze ingezonden voorstellen niet in aanmerking zijn genomen. Maar wat is het eindvoorstel dan wel? Daarvoor moet men de geschiedenis der congressen kennen.

In 1910 werd te Brussel, naast een Int. botanisch-, een Int. tuinbouwcongres gehouden, en in beide werd nomenclatuur behandeld; in het tuinbouwcongres werkten daarvoor o.a. MOTTET, DE VILMORIN, BOIS, GENTIL, COGNIAUX, PYNEART, DE WILDEMAN, DURAND, LUCIEN LINDEN, WITTMACK, GRAEBNER, HARMS, KRAÜZLIN, RENDLE, HURST, LAMBEAN, SANDER, SMITH (Buitenzorg); COGNIAUX gaf een overzicht der ingekomen voorstellen; het voornaamste was dat der Engelsche Horticultural Society, samengesteld door eene commissie waarin RENDLE, CHITTENDEN en negen andere personen zitting hadden gehad.

Men werd het niet eens, zoo zelfs dat er in de verhandelingen van het congres geen eindrapport werd opge-

maakt, dat dus ook niet door het congres met het bekende applaus kon aangenomen worden. Slechts werd de wensch uitgesproken dat er een lijst van alle namen van soorten, variëteiten en hybriden gedrukt zou worden conform de in het congres aangenomen (sic) besluiten betreffende de nomenclatuur.

Maar RENDLE en COGNIAUX lieten het daarbij niet zitten; zij maakten uit de gegevens een rapport op waarbij zij de meeningsverschillen wegwerkten; dit werd door COIGNAUX gedrukt in Bull. de la Soc. roy. de bot. de Belgique T. 47 1910, p. 363 e.v., door RENDLE in Proc. Roy. Hort. Soc. 36 XCVI.

De engelsche titel is: Report on the Brussels Horticultural Congress, Section 7. — Nomenclature. En als aanhef wordt gezegd dat „the findings on the various questions before the Congress concerning nomenclature of garden plants were as follows”. Bij de artikelen wordt ten onrechte telkens geschreven „it was decided”.

De fransche titel luidt: Un complément aux règles de nomenclature botanique. Rapport préliminaire présenté au congrès int. d'hort. de Bruxelles 1910. In een noot wordt gezegd dat in het Verslag van het congres vele drukfouten staan, en dat daarom en om andere redenen het rapport hier herdrukt wordt; die andere redenen worden wijselijk niet uiteengezet.

Dit „rapport” van RENDLE en COIGNEAUX was dus in werkelijkheid geen besluit van een congres doch een persoonlijk voorstel; maar het was natuurlijk beter zoo dan niets.

RENDLE trachtte reeds in 1927 te Weenen dit rapport als basis voor de Int. Tuinb. Commissie te stellen, doch tevergeefs. Thans heeft hij te Londen de kans gekregen. In The Gardener's Chronicle van 29 Juni 1929 leest men dat de Royal Horticultural Society een commissie had benoemd om nomenclatuurvoorstellen voor het congres te overwegen (de namen der leden worden niet genoemd!); en er onder volgt het voorstel in zijn geheel, dat in hoofdzaak met dat van 1910 overeenkomt. En dit zelfde voor-

stel is zgn. als samenstelling van de door de verschillende landen ingezonden voorstellen aan het congres in Londen voorgelegd.

De Nederlandsche vertegenwoordigers waren ingelicht maar konden natuurlijk niets aan de zaak veranderen; een congres is allesbehalve een rustige bijeenkomst.

Derhalve is slechts het particuliere engelsche voorstel in behandeling gekomen en, iets gewijzigd, aanvaard, hoewel niet in alle deelen met algemeene stemmen. Geschrapd is het voorstel om bij bastaardsoorten het \times teeken tusschen geslachts- en soortnaam te plaatsen (de Botanische Regels van 1905 verlangen het \times teeken vóór den geslachtsnaam); maar de wensch werd uitgesproken om in plaats van een \times teeken de letter h (= hybride) tusschen geslachts- en soortnaam te plaatsen. Daar is veel voor te zeggen.

Uit het voorstel is helaas ook de regel verdwenen dat alle planten, verkregen uit de kruising van twee zelfde soorten, denzelfden soortnaam moeten hebben. Geschrapd is verder de vergunning om aan geslachtshybriden den geslachtsnaam van een der ouders te geven, zooals in de Botanische Regels van 1905 is voorgeschreven, maar waarnaar meestal niet gehandeld wordt.

In het voorstel was publicatie van een nieuwe variëteit of hybride in het Engelsch, Fransch, Duitsch, Italiaansch of Latijn verlangd; besloten werd om iedere taal toe te staan. Jammer dat Latijn of Esperanto niet in 't bijzonder aanbevolen is. Publicatie in kweekerscatalogi is geldig verklaard; dat is opmerkelijk, daar tegelijkertijd botanische en tuinbouwperiodieken volgens de resolutie erkend moeten worden om voor publicatie te mogen dienen.

In het voorstel was ook gewenscht dat botanische ondersoorten voor tuinbouwdoeleinden als soorten zouden behandeld worden; dit is niet in de resolutie opgenomen. Natuurlijk kan ieder het naar verkiezing doen, daar het een kwestie van waardeering van kenmerken is; men vermijdt daardoor namen zooals *Cornus alba* var. *sibirica* var. *fol. variegatis*.

De voornaamste artikelen der resolutie betreffen de benaming van variëteiten en hybriden:

1. De variëteiten behooren een latijnschen naam te krijgen indien zij een kenmerk aanduiden (b.v. *nanus*) of de plaats van oorsprong (b.v. *kewensis*), overigens moeten het fantasienamen zijn. Jammer dat ook hier weer niet duidelijk tusschen kenmerk- en specimenvariëteiten onderscheiden wordt (kenmerkvariëteiten = variëteiten welke zich, in tegenstelling met kleine-soort-variëteiten, door slechts 1 of enkele kenmerken van de soort onderscheiden, terwijl die kenmerken min of meer zaadconstant zijn; kenmerkvariëteiten zijn nog zeer onvoldoende onderzocht. Specimenvariëteiten zijn daarentegen niet-zaadconstante gradueele variaties, dus feitelijk slechts afzonderlijke individu's).

Volgens den in de resolutie van het congres vastgestelden regel mag iedere specimenvariëteit een latijnschen naam krijgen indien men slechts zorgt dat de naam een kenmerk of de plaats van herkomst uitdrukt. *Picea pungens glauca* specimen, welke door graad van blauwheid te onderscheiden zijn, kunnen dus b.v. var. *glauclior*, var. *glauclissima*, *perglauca*, enz. genoemd worden; de naam var. *Kosteriana* is verboden, maar *boskoopensis* zou de plant van KOSTER mogen heeten en „*Moerheimii*” is in orde. Zoo worden kleine-soort-, kenmerk- en specimenvariëteiten weer door elkaar gehaspeld met dezelfde soortnamen; en alle worden met het woordje var. aangeduid. Bovendien mogen de namen van tuinbouwvariëteiten desgewenscht uit drie woorden bestaan, wat hybridische (tweetalige) namen kan opleveren.

2. Voor soorthybriden worden de Botanische Regels van 1905 aanvaard; alle hybriden tusschen twee zelfde soorten mogen dus verschillende namen krijgen; en, ofschoon die bastaarden in de meeste gevallen slechts heterozygotische individu's zijn, krijgen zij een latijnschen naam. Maar in de resoluties staan als voorbeelden de na-

men *Cypripedium h. nitens* en *Cypripedium h. Goliath*¹⁾; dus zijn fantasienamen ook aanvaard! of wel, het tweede voorbeeld is bij vergissing overgenomen, doordat in het engelsche voorstel fantasienamen naast latijnsche worden goedgekeurd. Een latijnsche groepsnaam voor alle hybriden tusschen twee zelfde soorten, benevens een fantasie-naam voor ieder hybride afzonderlijk, ware m.i. wetenschappelijker en praktischer.

Voor geslachtshybriden worden de Botanische Regels niét aanvaard; bij hybriden tusschen twee geslachten moet de geslachtsnaam samengesteld worden uit de namen der beide ouders.²⁾ Over den soortnaam wordt niets gezegd; waarschijnlijk is hier dezelfde wijze van benaming bedoeld als bij soorthybriden. Verschillende hybriden tusschen dezelfde twee geslachten kunnen verschillende geslachtsnamen krijgen, wat m.i. even verkeerd is als de betreffende regel bij soorthybriden.

Voor drie- en meervoudige geslachtshybriden heeft het congres het betreffende artikel uit het Engelsche voorstel overgenomen; als geslachtsnaam moet een willekeurige naam dienen, liefst de naam van een aanzienlijk persoon, waaraan de uitgang *ara* wordt toegevoegd, b.v. *Vuylstekeara*; slechts één geslachtsnaam mag in dit geval voor alle hybriden uit dezelfde groep geslachten gebruikt worden. De Nederlandsche vertegenwoordigers waren, m.i. terecht, tegen deze naamvorming.

Als uitgangspunt der nomenclatuur van tuinbouwvarieteiten heeft het congres in zijne resolutie aangenomen een erkende tuinbouwmonographie of een lijst van varieteiten, welke tot dat doel opgesteld moet worden. Het „of” is zonderling; indien zulk een lijst opgemaakt wordt, moet daarbij toch ook een uitgangspunt worden aangenomen, tenzij men geheel willekeurig tewerk wil gaan.

¹⁾ Er staat in plaats der h een x.

²⁾ Aan dezen regel mag wel toegevoegd worden dat dergelijke samengestelde namen niet buiten het gebied der geslachtshybriden mogen gebruikt worden; zie over de namen *Clematoclethra* en *Clematocissus* Jaarb. N. Dendr. Ver. 1929, p. 26/7.

De voorstellen der Ned. Dendr. Ver. en die der Nom. Commissie van de Mij voor Tb. en Pl.k. kunnen worden ondersteld bekend te zijn.¹⁾ De Duitsche heeren beginnen met voorop te stellen dat de wetenschappelijke botanische nomenclatuur uit den aard der zaak steeds labiel zal zijn en dat de tuinbouw een stabiele nomenclatuur noodig heeft, zoodat deze steeds in meer of mindere mate zal moeten afwijken van de wetenschappelijke. En zij zijn overtuigd dat de congressen van 1930 geen definitieve nomenclatuur zullen opleveren. Zij wenschen dat geslachts- en soortnamen behouden worden in alle gevallen dat nieuwere namen, die wetenschappelijk de juiste worden geacht, tot misverstand en moeilijkheden kunnen aanleiding geven, zooals b.v. de naam *Ulmus glabra*.

Zij wenschen splitsing der groote geslachten, schrijfwijze volgens de oorspronkelijke auteurs dus b.v. in het eene geslacht *sinensis*, in het andere *chinensis*, *Pentstemon* en niet het juistere *Pentastemon*, *Gleditsia* en niet *Gleditschia* (de botanicus heette GLEDITSCH). Alle soortnamen moeten met kleine letter beginnen, alle namen van tuinvarieteiten met groote letter, bovendien tusschen aanhalingsteekens staan; het moeten liefst fantasienamen zijn, maar bestaande latijnsche mogen blijven. De schrijvers hebben blijkbaar slechts het oog op specimenvarieteiten; dit blijkt uit de voorbeelden en uit de toevoeging dat zij geen systematische waarde hebben. De namen mogen desnoods uit twee woorden bestaan.

Voor hybridenbenaming wordt aanbevolen om zich aan te sluiten bij de besluiten der Orchideeënkweekers.

Prioriteit moet alleen toegekend worden aan namen van varieteiten, welke op duidelijke wijze in tuinbouw-tijdschriften gepubliceerd of door vereenigingen geregistreerd zijn. Een centrum van registratie in ieder land is gewenscht.

Tenslotte wordt een lijst gewenscht van alle namen van geslachten, soorten en varieteiten, volgens de regels welke

¹⁾ Die der Ned. Dendr. Ver. zijn in dit Jaarboek afgedrukt.

op het congres van 1930 (het tuinbouwcongres?) zijn vastgesteld. *Pium votum!*

Om nog even op de benaming van soorthybriden terug te komen: men kan uit mijn geschriften (o.a. Jaarb. N.D.V. 1928, p. 58) weten dat mijn idee is om zulke hybriden een naam te geven bestaande uit den soortnaam van een der ouders met den uitgang *oides* of het voorvoegsel *hybrido* of *hybro*.

De heer R. A. JEFFERS in Engeland schreef mij, het niet met die benamingwijze eens te zijn omdat daardoor uit den naam der hybride niet blijkt van welke twee ouders zij afstamt. JEFFERS verdedigt eene andere methode; hij wil, evenals bij geslachtshybriden, zoo ook bij soorthybriden den naam uit de namen der twee ondersoorten samenstellen. Als voorbeelden geeft hij de namen *Lilium h. pardalparryi* = *L. pardalinum* × *L. Parryi*; *Primula h. Bulleiana* = *P. Bulleyana* × *P. Becciana*. Volgens hem zou mijn *Viburnum h. rhytidophylloides* (*V. Lantana* × *rhytidophyllum*) naar zijn methode *V. h. lantidophyllum* moeten heeten. (JEFFERS gebruikt niet het *h.* teeken maar een ×).

Zoover ik weet heeft de heer JEFFERS van zijne methode geen voorstel voor het congres gemaakt; misschien heeft hij het mondeling te berde gebracht. In ieder geval verdient het overweging.

Een andere benamingwijze, welke niet aan het congres werd voorgelegd, is van den Duitscher WEHRHAHN afkomstig en gedrukt in *Gartenflora* 1929, Heft III. WEHRHAHN stelt voor om het teeken $|\text{—}|$ (d.i. dus een *h* = hybride) vóór den geslachtsnaam der hybride te plaatsen, een × in de formule, en bij chimaeren resp. de teekens $=|\text{—}|$ (waarom niet $||\text{—}||$?) en +. Hij wenscht één geslachts- en soortnaam voor alle hybriden tusschen twee zelfde soorten, b.v. *H Primula pseudoacaulis* = *P. officinalis* × *acaulis*. Voor de verschillende primaire vormen geeft hij geen tweeden soortnaam aan, wel voor de vormen uit de primaire hybriden ontstaan door splitsing, terugkruising, enz.; derge-

lijken „Phaenotypen” wil hij een tweeden latijnschen naam geven; b.v. H *Primula pseudoacaulis* phaen. *flagellicaulis*. Wanneer een der twee soorten met een ondergroep van de andere soort gekruist wordt wil hij het kruisingsproduct aanduiden door den term syngenicus met een nieuwen latijnschen naam; b.v. H *Primula pseudoacaulis* syng. *austriaca* = *P. officinalis* var. *canescens* × *P. acaulis*. Ook is er nog het geval dat twee ondergroepen eener zelfde soort met elkander gekruist worden; WEHRHAHN stelt dan consekwent den naam der soort voorop, vervolgens het H-teeken en tenslotte den latijnschen naam van den bastaard, bovendien tusschen het H-teeken en den naam den term mistus; b.v. *Saxifraga moschata* H ms. *Sennenii* = *S. moschata* var. *fastigiata* × var. *versicolor* subvar. *integrifolia*.

Deze benaming ziet er ingewikkeld uit maar is toch logisch. M.i. moeten er nog fantasienamen bijkomen in de gevallen dat eenzelfde kruising ongelijke vormen oplevert; en, naar mijn opvatting, moeten ook splitsingen, welke door uitzaaiing ontstaan zijn, fantasienamen verkrijgen, geen latijnsche (zooals WEHRHAHN wenscht). Indien men zoo handelt, dan geven de latijnsche namen *groepen* aan, welke uit 1 of meer vormen met fantasienamen bestaan.

2. Het Internationale Botanisch Congres te Cambridge 16—23 Augustus 1930.

De resultaten van de afdeeling Nomenclatuur van dit congres zijn nog niet bekend. Maar de voorbereiding en de ingediende voorstellen verdienen de aandacht; de voorbereiding om daardoor onvolkomenheden van het resultaat te verklaren, de voorstellen omdat zij een overzicht geven van de verschillende opvattingen in verschillende landen en van verschillende personen; die opvattingen zullen ook na het congres een rol blijven spelen.

A. De voorbereiding was goed opgezet; inzending van voorstellen werd afgewacht; maar toen de termijn op

31 Maart 1929 gesloten was, vond de algemeene Rapporteur, Dr. BRIQUET in Genève, de oogst te gering terwijl de ingekomen voorstellen (waaronder die van mij) hem te ver gingen; BRIQUET wenschte in 1930 de nomenclatuurkwesties af te sluiten en wilde daarom slechts verduidelijking en noodig gebleken toevoegingen doch geen verandering der bestaande Regels. Engeland had nog niets ingezonden, en daar werkten vier personen, twee van de Kew Gardens, twee van het Britsch Museum, aan een voorstel. BRIQUET verlengde den termijn van inzending met zes maanden; en op het allerlaatst kwam het engelsche voorstel binnen, een lijvig boekdeel, waarin ook andere dan de vier genoemde botanici bijdragen gegeven hebben.

Het bleek nu wel dat BRIQUET zijn wensch niet kon volhouden en veranderingen moest toestaan. Toch trachtte hij in zijn Rapport zoo weinig mogelijk veranderingen aangenomen te krijgen; en het uitstel van 6 maanden was daartoe zeer nuttig. BRIQUET heeft voornamelijk het Engelsche voorstel tot leiddraad genomen en bij ieder artikel hetzij den ouden tekst hetzij het engelsche voorstel aanbevolen; enkele malen die van REHDER, zelden van een der overigen ¹⁾. Daardoor beperkte hij de veranderingen, kreeg hij éénheid in de gewijzigde artikelen en bezorgde hij zich een flinken steun, want de samenwerkende Engelschen hadden een groot aantal stemmen ter beschikking. Maar door het uitstel van den inzendingstermijn werd het rapport ook een half jaar later aan de leden der Intern. Nomenclatuur Commissie rondgezonden, samen met exemplaren der ingekomen voorstellen. Van deze leden hadden de meesten in de laatste jaren niet speciaal op nomenclatuegebied gewerkt; hun oordeel omtrent alle ingekomen voorstellen bij ieder artikel der Regels afzonderlijk, moest in een paar weken gereed zijn; derhalve was natuurlijk geen ernstig werken mogelijk; en men kan zich voorstellen

¹⁾ Er waren natuurlijk ook gevallen waarin de voorstellen van anderen met die van BRIQUET of de Kew-Londengroep overeenstemden.

dat de meeste leden zich bij hun oordeel richtten naar het advies van Dr. BRIQUET. Het resultaat was dat, op één ondergeschikt punt na, het behoud, resp. de wijziging van alle Artikels en Recommandaties met meerderheid of algemeene stemmen volgens het advies van BRIQUET door de commissie werd aanvaard.

Het rapport werd ook gezonden aan de zeer vele Vereenigingen, Instituten, enz. over de geheele wereld, welke stemrecht in Cambridge zouden hebben. Al die Vereenigingen, enz. moesten inderhaast een vertegenwoordiger benoemen, en deze ontvingen slechts het rapport zonder de oorspronkelijke voorstellen; verreweg de meeste zijn op nomenclatargebied slecht georiënteerd; van een bestudeering kon in den zeer korten tijd nauwelijks sprake zijn. Geen wonder dat zij op het congres besloten om in 't algemeen bij ieder artikel hun stem te geven aan het voorstel, dat in de Nomenclatuurcommissie de meeste stemmen ontvangen had. Maar het spreekt van zelf dat de behandeling op het congres op deze wijze grootendeels slechts een schijnvertooning was. Op zulk een congres is het ook verbazend moeilijk om een afwijkend oordeel tot zijn recht te laten komen; reeds in de eigen taal is het niet gemakkelijk zich zoodanig uit te drukken dat anderen, die met een ander oordeel vervuld zijn, het goed begrijpen; destemmer wanneer personen van verschillende nationaliteit en taal elkander moeten overtuigen. Kwesties van nomenclatuur zijn ook dikwijls ingewikkeld, zoodat misverstand onvermijdelijk is. Een goede voorbereiding van een congres moet m.i. voornamelijk schriftelijk en mondeling tusschen de competente botanici over langen tijd plaats hebben; en een Rapporteur moet aan de hand van die correspondentie in den vorm van breede uiteenzettingen de betreffende botanici tot elkaar trachten te brengen. Eerst wanneer dat in voldoende mate gelukt is kan een congres nuttig werken en is er kans dat de aangenomen voorstellen in breeden kring gehonoreerd zullen worden en éénheid geven. Bij een dergelijke voorbereiding zou de Rapporteur in zijn rapport niet de toevallig ingezonden kort-gestelde

voorstellen betreffende b.v. de homonymenkwestie aan de a.s. leden van het congres vóórzetten, doch een uiteenzetting van de kwestie met de opvattingen er van door verschillende landen en personen en met de beste oplossing welke uit de gevoerde gedachtenwisselingen gebleken was. De a.s. leden zouden zich dan gemakkelijk in de kwesties kunnen inwerken en weten dat er tusschen de competente personen reeds een zekere overeenstemming verkregen werd. En alleen kwesties, welke zoo ver voorbereid waren, zouden op het congres behandeld moeten worden.

Zooals het nu gedaan is beheerschte de meening van BRIQUET resp. de Engelsche groep, veelal het congres zonder dat die meening op voorafgaand breed overleg berustte. Een goed ingericht referendum over de aangenomen artikelen ware gewenscht.

Nederland was in de Internationale Nomenclatuur-commissie vertegenwoordigd door Prof. PULLE (Universiteit Utrecht) en Dr. HENRARD (Rijks Herbarium Leiden); de benoeming van die leden geschiedt van uit onbekende regionen; ook het toebedeelen van stemmen aan vereenigingen en instituten in een land geschiedt zonder dat er in dat land samenspraak over gehouden wordt. De betreffende personen vernemen het soms uit de courant. Het Rijks Herbarium kreeg 4 stemmen, het Bot. Laboratorium in Utrecht eveneens (Kew Gardens, British Museum, Bot. tuin enz. te Dahlem, Arnold Arboretum en andere groote inrichtingen hadden 5 stemmen); de plantentuin te Buitenzorg ontving slechts 2 stemmen, de bot. tuinen te Amsterdam en Groningen en te Wageningen (Prof. REINDERS) ieder 1, het Arboretum der L. H. S. (waar toch wel aan nomenclatuur gedaan wordt!) geen stem, het Phytopathologisch laboratorium te Baarn en het Koloniaal Instituut ieder 1 en de Bot. Vereeniging 2 stemmen. Prof. JESWIET heeft echter gedaan gekregen dat het Arboretum ook 1 stem ontving, terwijl hij bovendien de stem van Prof. REINDERS en de twee der Botanische Vereeniging verkreeg, te samen dus vier stemmen. Dr. HENRARD had

er vier en Prof. PULLE had het tot twaalf gebracht! Prof. JESWIET was bovendien een der Nederlandsche gedelegeerden.

B. De voorstellen kunnen op twee wijzen besproken worden; men kan iederen inzender afzonderlijk behandelen, waardoor diens voorstellen als een geheel te overzien zijn; of men kan bij iedere kwestie de betreffende voorstellen der verschillende inzenders te samen behandelen, waardoor de kwesties onverzichtelijk worden. Deze laatste methode lijkt mij de beste, omdat de verschillende kwesties op zich zelf staan en zij van meer belang voor ons zijn dan de voorstellers.

1. De typemethode:

Volgens deze methode moet bij den naam van iederen plantengroep een type (bij een geslacht een bepaalde soort, bij een soort een bepaalde variëteit of een bepaald voorwerp) vastgesteld worden, dat bij verplaatsing of verdeling aan den naam verbonden blijft (zie Jaarb. 1928, blz. 49, 56); dit tystem is van Amerikaanschen oorsprong en werd in 1905 te Weenen verworpen door de wijze waarop de Amerikanen het toepasten; in 1910 werd het op bescheiden wijze in de Regels geïntroduceerd.

Bij de typemethode is de typesoort van een geslacht dikwijls niet meer de verwantschappelijk typische soort; daarom spreekt men van het nomenclatuurtype. Bij terugwerkende toepassing van het principe moeten vele namen worden vervangen en krijgen zij zelf een anderen inhoud, wat hinderlijk is; vandaar o.a. de tegenzin in 1905.

De Kew-Londen groep is (in haar Art. 17; 41, 46 en 48¹; oud: —; 37, 38) vóór de toepassing van het principe, maar, in de gevallen dat bekende namen zouden moeten worden veranderd en van inhoud veranderen, stelt zij voor het type zóó te kiezen dat die veranderingen níét plaats hebben; zij noemt het dan een substituut- of standaardtype. Echter stelt zij het aangeven van een type niet

verplicht; het toepassen wordt in Recommandatie XVIIIbis verzocht.

SHEAR (Washington, Amerika) wil de typeaanwijzing verplicht hebben; hij verdedigt de substituuttypen elders („Science” 1924: 50, 254–258) op grond hiervan dat botanische namen niet meer alleen voor systematische botanici dienen doch ook voor algemeene botanici: pathologen, plantenkweekers, enz. De namen moeten gekozen worden „on the basis of usage”. Dit wordt ook in mijne voorstellen verdedigd.

De Amerikaan HITCHCOCK (Washington) bepleit eveneens substituuttypen en biedt samen met GREEN (Engeland), een lange lijst aan van Linneaanse geslachten met door hen uitgezochte type- of substituuttype-soorten. B.v. stellen zij bij *Azalea* niet de historische typesoort *procumbens* maar *indica*, bij *Erica* niet *vulgaris* (onze *Calluna*) maar *Tetralix*; bij *Tilia* *T. europaea* L. in den zin van *cordata* MILL. (juister ware m.i.: in den zin van *platyphylla* SCOP.)

De Amerikaan MACKENZIE (procureur en botanicus) verwerpt daarentegen in zijn prop. 4 bij Art. 45 hartsochtelijk het idee van substituut typen; bij het kiezen van de typesoort moet de historische waarheid zoover zij reikt betracht worden; hij veracht „usage”, schreef daar een afzonderlijk opstel over („Rhodora” 1927: 29, p. 26—32).

Een bijzonder geval, dat ons interesseert, is *Quercus rubra* L. MACKENZIE, de man die steeds de volle waarheid wil, al heeft die nog zoo lastige konsekwenties, wenscht deze soort te gronden op den synonym van GRONOVIVS, door LINNAEUS aangehaald. GRONOVIVS schreef in 1739—'43 eene „Flora virginica”; de bedoelde beschrijving is niet afdoende en er is geen afbeelding; maar GRONOVIVS beschreef planten, door CLAYTON verzameld; en LINNAEUS heeft met GRONOVIVS samengewerkt terwijl hij CLAYTON'S planten in Engeland gezien heeft. Derhalve is er reden om LINNAEUS' *Q. rubra* te betrekken op de plant met GRONOVIVS' beschrijving, welke door LINNAEUS als syno-

nym wordt gegeven; SARGENT heeft haar gezien en verklaard dat CLAYTON's voorwerp de digitata vorm van *Q. falcata* is (in „Rhodora” 1915, 17: 39—40, fide MACKENZIE; volgens zijne opgaaf in „Rhodora” 1928, 30: 235 is het exemplaar in LINNAEUS' eigen herbarium *Q. coccinea* WANG.).

In „Persoonlijke Opvattingen enz.” kom ik met CATESBY's afbeelding tot hetzelfde resultaat; maar toch komt het me verstandiger voor om *Q. rubra* te behouden in den reeds door DUROI 1772 gebruikten zin. Ook REHDER wenscht dit blijkens zijn opmerking bij Art. 20; en dit kan gebeuren door als „substituut” typevoorwerp een door LINNAEUS als synonim genoemde beschrijving en afbeelding te nemen, welke *Q. rubra* in den zin van DUROI voorstelt.

NAKAI (Japan) stelt in zijne Prop. 6 voor dat bij bepaling van het type de voorwerpen, welke aan de soort ten grondslag lagen, van meer beteekenis worden geacht dan de oorspronkelijke beschrijving. Dit is b.v. van belang indien er fouten in de beschrijving zijn gemaakt (zie bv. in P.O. II, blz. 54 het geval van *Schoutenia ovata* KORTH.).

Bij de typemethode is ook gewenscht dat het type vastgehouden wordt wanneer een naam wordt aangehaald; b.v.: BONGARD noemde een plant *Pinus inops* SOL., terwijl die plant in werkelijkheid een nieuwe soort was, later door LOUDON *P. contorta* genoemd. BONGARD beschrijft de plant zoodanig dat men *P. contorta* herkent; en toevallig is de naam *P. inops* SOLANDER een onwettige naam voor *P. virginiana* MILLER, zoodat *P. inops* BONG. volgens de Regels van 1905 de eerste en wettige naam van onze *P. contorta* is (Cf. P. O. I, blz. 13). Maar met de typemethode kan men zeggen dat het type van *P. inops* SOL. blijvend is, zoodat ook *P. inops* (SOL.) BONG. datzelfde wettige type behoudt, en zijne plant een anderen naam moet krijgen, derhalve den eerstvolgenden *P. contorta* LOUD. Dergelijke foutieve determinaties kunnen derhalve door de type-methode geneutraliseerd worden.

Het type van een geslacht is een soort; van een soort kan het een varieteit, een voorwerp of een afbeelding zijn; van een varieteit is het een voorwerp of afbeelding. Het typevoorwerp van oude soorten en varieteiten bestaat dikwijls niet of wordt in een of ander herbarium bewaard, moeilijk toegankelijk. Ook de afbeeldingen staan dikwijls in zeldzame, moeilijk te verkrijgen werken. Daarom is door mij voorgesteld om van alle soorten resp. varieteiten nieuwe typen vast te stellen met nieuw materiaal en foto's van dat materiaal; dat materiaal kan aan alle herbaria verstrekt worden; de levende planten, van welke het wordt genomen, moeten zooveel mogelijk ook bewaard blijven; een mooie taak voor botanische tuinen en arboreta, en voor samenwerking.

2. De benaming bij verdeling van plantengroepen.

In verband met de typemethode staat de kwestie hoe men met den naam van een geslacht of soort handelen moet wanneer er gesplitst wordt. Toen *Betula alba* L. door ROTH verdeeld werd in *B. alba* en *B. pendula*, behield hij, zooals uit deze namen blijkt, den naam van LINNAEUS voor een deel der oude soort. Maar natuurlijk is *B. alba* ROTH niet = *B. alba* L.; men schrijft daarom *B. alba* L. em. ROTH (em. = emendavit = heeft een anderen inhoud gegeven), maar dat toevoegsel wordt in kleine geschriften weggelaten.

EHRHART nam de vrijheid om *B. alba* (L.) ROTH den naam *B. pubescens* te geven en hij veranderde *B. pendula* ROTH in *B. verrucosa*. Volgens de Internationale Regels van 1905 is de laatstgenoemde verandering onwettig, maar betreffende de eerste heerscht onzekerheid; de Regels verlangen bij verdeling eener soort, dat de oude naam behouden blijft, maar laten den auteur der verdeling tamelijk vrij aan welk gedeelte hij den ouden naam zal blijven geven; ROTH's naam *B. alba* is dus wettig. Maar de Regels staan het verwerpen van eenen wettigen naam toe indien hij tot verwarring aanleiding geeft; en in zoover kan iemand EHRHART's naam *B. pubescens* wettig verklaren. Er zijn

zeer vele soorten gesplitst en in de meeste gevallen is de oude naam voor één der gedeelten behouden; en evenals in die gevallen kan het ook b.v. met *Betula alba*, *Ulmus campestris* en *Tilia europaea* gebeuren; zij behoeven in onzen tijd geen verwarring te geven. Cf. P.O. II, blz. 33 (*Betula alba*), blz. 35 (*Ulmus campestris*), blz. 46 (*Tilia europaea*).

Met geslachten gebeurt hetzelfde; b.v. is, toen *Parthenocissus* (onder den naam *Quinaria*) door RAFINESQUE van *Ampelopsis* MICH. afgescheiden werd, de naam *Ampelopsis* MICH. voor de overige soorten gehandhaafd.

REHDER en de *Engelsche groep* stellen voor (bij Art. 45) om, zooals reeds in de Regels onvolledig en zonder verplichting wordt aangegeven, den ouden naam te behouden voor het deel dat het type van de oude groep bevat; indien er geen type vaststaat, mag de auteur der verdeeling het type kiezen. Dus moet dan b.v. voor *Ulmus campestris* L. uitgemaakt worden of er bij LINNAEUS een type-exemplaar te vinden is, hetzij afgebeeld, als voorwerp bewaard of op andere wijze aangeduid. Daar er dikwijls onzekerheid zal zijn, stelt REHDER tegelijkertijd voor om in die gevallen door een commissie de typen te doen vaststellen.

In alle gevallen van verdeeling is daarbij mijne meening dat na de verdeeling de oude naam den auteursnaam van den verdeeler moet krijgen, desgewenscht met den ouden tusschen haakjes en niet omgekeerd (volgens de Regels en algemeen gebruik) den ouden met desgewenscht den nieuwen er bij; dus *Betula alba* L. (*B. pubescens* + *B. pendula*), daarentegen *B. alba* (L. p.p.) ROTH (zonder *B. pendula*) of verkort *B. alba* ROTH¹⁾; *Ampelopsis* MICH. (incl. *Parthenocissus*), daarentegen *Ampelopsis* RAF. (zonder *Parthenocissus*)¹⁾.

¹⁾ Volgens de Regels van 1905 wordt geschreven *Betula alba* L. en *Ampelopsis* MICH. ook al zijn de namen in engeren zin bedoeld; evenzoo *Rhododendrum* en *Abies concolor* L. & G. ook al is resp. *Azalea* en *Lowiana* inbegrepen.

Bij het samenvoegen van geslachten of soorten geldt hetzelfde, b.v. *Rhododendrum* L. (zonder *Azalea*), *Rhododendrum* DIPPEL (*Rhododendrum* L. + *Azalea* L.)¹⁾; *Abies concolor* L. en G. (zonder *A. Lowiana*), *A. concolor* E. & S. (incl. *Lowiana*).¹⁾

ADAMS (Canada) stelt bij Art. 41 voor om bij verandering van den inhoud eener plantengroep steeds een anderen naam te geven. Dit zou geweldig veel namen en naamsveranderingen veroorzaken, al is het principe juist; men behoeft, wat geslachten betreft, maar eens te denken aan *Prunus* of *Andromeda* in hunnen verschillende omvang naarmate men verschillende ondergeslachten al of niet als geslachten aanneemt. M.i. kan men met den auteursnaam, op dezelfde wijze als hierboven aangegeven, veel bereiken; maar volgens de Regels blijft de eerste auteur de wettige; en zoo wordt ook in den regel gehandeld; men vindt in de boeken *Prunus* L. en *Andromeda* L., ook al is de omvang anders dan door LINNAEUS genomen werd.

Terwijl REHDER en de Engelsche groep den auteur van de verdeeling of samenvoeging vrij wil laten kiezen in de gevallen dat er geen type bij de oude groep is aangeduid, wil MACKENZIE die keuze ook volgens vaste principes gedaan hebben waarbij als uiterste noodzaak de prioriteit van plaats te hulp geroepen wordt.

3. De „latere” homonymen. („Once a synonym, always a synonym.”)

Wanneer een naam in de synonymie vervalt, zooals b.v. gebeurd is met *Spiraea callosa* TH., synonym van den wet-tigen naam *S. japonica* L., dan kan volgens de Int. Regels van 1905 die vervallen naam weer voor een andere plant gebruikt worden. Dit is indertijd met den naam *Spiraea japonica* zelf tot twee maal toe gebeurd in de periode toen *S. japonica* L. nog (ten onrechte) *S. callosa* TH. genoemd

¹⁾ Zie noot pag. 60.

werd. *Spiraea japonica* is de naam geweest voor onze *Kerria japonica*, en daarna voor *Astilbe japonica*. Zulk een voor de tweede maal gebruikte naam heet een „latere” homonym; en er zijn er zeer vele. Daartegen is geen bezwaar indien de vroegere homonym een onvoorwaardelijke synonim is (b.v. een ongeldige naam zooals *Ligustrum Ibotia* SIEB., een nomen nudum; de latere homonym is *L. Ibotia* S. & Z.); maar is er wel bezwaar indien de synonimie voorwaardelijk is, afhankelijk van een persoonlijke opvatting. Zoo zou de een of ander kunnen aannemen dat *Spiraea callosa* TH. niet identiek is met *S. japonica* L.; dan ware *S. callosa* TH. weder eene aparte soort en zou een latere homonym daaraan in den weg staan.

De geslachtsnaam *Torreya* ARNOLD 1838 is een „latere” homonym van *Torreya* RAF. 1818 (zie Jaarb. Ned. Dendr. Ver. 1928, blz. 55); *Picea canadensis* B.S.P. 1888 (onze *P. alba*) is „latere homonym” van *Picea canadensis* LK 1841 (onze *Tsuga canadensis*) (ibid. 1925, blz. 67; P.O. I, blz. 42). En terwijl *Torreya* RAF. een onvoorwaardelijke synonim is, is *Picea canadensis* LK een vóórwaardelijke; indien weer eens een botanicus *Tsuga* onder *Picea* stelt, zooals LINK deed, wordt *Picea canadensis* LK weer de wettige naam voor onze *Tsuga canadensis* en wordt de naam *Picea canadensis* voor onze *P. alba* onwettig.

REHDER stelt bij Art. 50 voor om latere homonymen te doen vervallen in de gevallen dat de bijbehorende vroegere homonymen voorwaardelijke synonymen zijn; dan moeten de namen *Picea canadensis* en *P. alba*¹⁾ voor onze *P. alba* verworpen worden en komt *Picea glauca* in de plaats er van (ibid. resp. p. 67 en 47).

Pinus taxifolia LAMB. 1803, waarop de naam *Pseudotsuga taxifolia* gegrond is, is een „latere homonym” van *Pinus taxifolia* SAL. 1796, welk een onvoorwaardelijke synonim van *Abies balsamea* MILL. 1768 is.

¹⁾ *P. alba* omdat de naam jonger dan *P. glauca* is.

De *Kew-Londen groep* en OLIVER (Nieuw-Zeeland) willen alle latere homonymen verwerpen, zelfs indien de vroegere homonym ongeldig of algemeen als taxonomische synonym beschouwd wordt; dan moet b.v. *Prunus nana* STOKES eventueel vervallen wegens *P. nana* DUROI (zie p. 121/2). Voor de *Kew-Londen groep* is deze opvatting opvallend omdat er in de Imperial Botanical Conference in 1924 een uitzonderingslijst was aangenomen ten einde de verandering van vele gebruikelijke namen te voorkomen.

Dat MACKENZIE ze alle verwerpt, spreekt van zelf.

Slechts HITCHCOCK (Washington in Amerika) bepleit, evenals ik doe, een uitzonderingslijst, nl. van nomina homonyma conservanda.

4. Lijst van te behouden en te verwerpen namen. (Nomina conservanda et rejicienda).

In 1905—'10 werd een lijst van geslachtsnamen opge maakt welke, ofschoon wettig, toch verworpen werden terwijl bijbehorende onwettige namen als wettig werden verklaard. Die lijst heeft veel stof doen opwaaien; de bedoeling was om gebruikelijke namen te behouden, welke door de toepassing der Regels veranderd zouden moeten worden. Bij voorbeeld werd *Sequoia* op de lijst van te behouden namen geplaatst, ofschoon *Steinhauera* volgens de Regels de wettige naam is.

In de Amerikaansche Code werd geen uitzonderingslijst erkend, en vele Amerikanen gebruikten en gebruiken dan ook de oorspronkelijke wettige namen; andere botanici verwerpen de lijst wel niet maar willen haar verbeteren; er zijn vele aanmerkingen op te maken. Het is dus te begrijpen dat deze kwestie in de voorstellen voor het congres van dit jaar eene belangrijke plaats inneemt.

SPRAGUE (Kew Gardens) heeft negentig nieuwe geslachtsnamen om te behouden voorgesteld o.a. *Broussonetia* VENT. 1799 (wettige naam: *Papyrius* LAM. 1798) en *Olearia* MOENCH 1802 (wettige naam: *Shawia* FORST. 1776; zie Jaarb. N. D. V. 1928, blz. 97).

BURKILL (Straits Settlements) stelt voor om de lijst te

herzien en geslachtsnamen, welke vijftig jaren achtereen in onbruik zijn geweest, niet te herstellen. Van dit principe ging men ook in hoofdzaak in 1905 uit; het is lastig in de toepassing. In 1905 heeft men er bovendien bij in acht genomen dat namen, 50 jaar in onbruik geweest, doch daarna door een of anderen botanicus (KUNTZE!) weer opgenomen, niet worden erkend vóórdat zij weder vijftig jaar in gebruik zijn geweest.

PENNELL (Philadelphia, Amerika) wenscht eveneens herziening; hij stelt in Prop. 6 voor om van de lijst slechts die geslachtsnamen te handhaven, welke minstens vijftig soorten bevatten; voor de overige vindt hij het niet noodig; daardoor zou de lijst tot $\frac{1}{10}$ verkleind worden. Maar we zouden dan weer namen terugkrijgen als *Steinhauera* (*Sequoia*), *Hicoria* (*Carya*), *Abelicea* (*Zelkova*), *Toxylon* (*Maclura*), *Beurreria* (*Calycanthus*), *Opulaster* (*Physocarpus*), *Basilima* (*Sorbaria*), *Schizonotus* (*Holodiscus*), *Kraunhia* (*Wistaria*), *Pongelion* (*Ailanthus*), *Lepargyrea* (*Shepherdia*), *Boretta* (*Dabeocia*).

PENNELL geeft er nog een belangrijke opmerking bij (Prop. 5), nl. dat alleen op nomenclatuurgebied (tengevolge van den prioriteitsregel) de wetenschap iedere haastige of onvolledige opgave vast houdt; de eerste beschrijving van een geslacht of soort zal allicht onvolkomen zijn, latere beter. We moeten, schrijft PENNELL, niet aarzelen om namen te verwerpen waaraan fouten verbonden zijn; in het belang der w a a r h e i d. En hij heeft gelijk; wat hebben we b.v. aan eenen naam zooals *Akebia trifoliata* (TH.) KOIDZUMI, gesteld al dat die de wettige is, welke verwijst naar een nomenclatuurgeschrift van KOIDZUMI en naar de onvolledige en onduidelijke beschrijving van THUNBERG, terwijl de naam *Akebia lobata* DECNE dadelijk naar DECAINE's volledige en volmaakte dus w a r e beschrijving voert?

Daarentegen verwerpen, met beroep op diezelfde „waarheid”, BRITTON (in Proc. Intern. Congr. Pl. Sc. 1929) en MACKENZIE (in zijn Prop. 9) hartstochtelijk alle lijsten van uitzonderingen; zij zijn „willekeurig, autocra-

tisch, onwetenschappelijk", daarom „afschrikwekkend, terugstootend en dom", schrijft BRITTON; en MACKENZIE acht ze het uitvloeisel van „luiheid, slordigheid en gemis aan fatsoen"; een botanicus die zich respecteert, behoort geen uitzonderingen te aanvaarden.

Ik heb tevergeefs getracht MACKENZIE te overtuigen dat botanici, die uitzonderingslijsten wenschen, dit niet uit luiheid doen; zij kennen alle namen, wettige en onwettige; voor hen zijn geen van alle een bezwaar. Ook geldt het voornamelijk namen welke in de periode van nomenclatuurstrijd uit lang vergeten werken zijn opgediept, waarin zij niet zonder reden begraven waren. En we moeten tegenwoordig rekening houden met het gebruik van plantennamen door een zeer groot aantal personen die op nomenclaturegebied leek zijn en voor wie blijvende en duidelijke namen hoofdzaak zijn.

Het opheffen der reeds bestaande lijst van te behouden namen zou bovendien zeer vele veranderingen van namen veroorzaken, nl. van 400 geslachtsnamen en 15000 soortnamen; cf. mijn geschrift „the American Code etc.", p. 28); de formeele waarheid ware daarmede duur gekocht.

Ook ADAMS wenscht uitzonderingslijsten te doen vervallen.

Zooals gezegd, de bestaande uitzonderingslijst bevat slechts geslachtsnamen. Geslachtsnamen betreffen natuurlijk evenveel soortnamen als er soorten in die geslachten zijn. Ieder soortnaam daarentegen betreft slechts één naam. Toch is er ook van verschillende zijden op het congres voorgesteld om eveneens een lijst van te behouden soortnamen te maken, nl. door de *Kew-Londen* groep (bij hun Art. 22, oud: 20), door de *British Assoc. Adv. Sc.*, door REHDER en door mij bij Art. 20 der Regels.

Maar naast soortnamen, welker inhoud gewenscht wordt omdat men er zoo aan gewend is, zijn er vele welke een twijfelachtigen inhoud hebben; de *Kew-Londen* groep onderscheidt ze nog (bij hun Art. 67, oud: 51) in nomina dubia (twijfelachtige), nomina ambigua (dubbelzinnige

door verschillende botanici verschillend opgevat), en confusa (verwarde, door samenvoeging van plantdeelen, welke niet bij elkaar behooren). Voorbeelden van dubbelzinnige namen zijn *Rosa eglanteria* L., *Azalea lutea* L. Namen van twijfelachtigen inhoud zijn *Pinus* (*Tsuga*) *heterophylla* RAF., *Corchorus scandens* TH.¹⁾ Ten slotte is *Pinus* (*Pseudotsuga*) *taxifolia* LAMB. een voorbeeld van een verwarden naam; ook *Ulmus glabra* HUDS. kan er toe gerekend worden. Van de nomina confusa en ambigua moeten volgens het voorstel lijsten opgemaakt worden en zij mogen niet gebruikt worden; het is niet duidelijk waarom geen lijst van nomina dubia gevraagd wordt; een desbetreffend voorstel van mij kreeg geen bijval. De lijst van nomina conservanda-rejicienda in mijne voorstellen bevat slechts nomina dubia, ambigua en confusa.

REHDER verstaat (bij Art. 51) onder nomina confusa namen, welke ofschoon zelf niet verward, verwarring kunnen geven, zooals *Betula alba* (L. en ROTH) en *Ulmus glabra* (MILL. en HUDS.), *Cornus alba* (L. en WGH.), *Cytisus albus* (HACQ. en LK)²⁾. REHDER stelt voor ook deze namen te verwerpen.

REHDER heeft blijkbaar berouw van namen zooals *Rhodotypus scandens* i.p.v. *Rh. kerrioides* (wegens *Corchorus scandens* TH.) zie P. O. II, blz. 59). Hij stelt bij Art. 51 voor om namen te verwerpen van planten, welke door den auteur in een geslacht geplaatst zijn dat in 't geheel geen verwantschap heeft met het geslacht waartoe de plant werkelijk behoort. Hierdoor zouden ook namen vervallen als *Hydrangea macrophylla* (= *opuloides*), *Akebia trifoliata* (= *trilobata*), *Symphoricarpus albus* (*racemosus*), alle in REHDER's „Manual” voorkomende en gemaakt naar resp. *Viburnum macrophyllum* TH., *Clematis trifoliata* TH. en *Vaccinium album* L. Maar m.i. kunnen die namen op beteren grond verworpen of terzijde gesteld worden.³⁾

^{1,2)} De voorbeelden zijn door mij gekozen. Zie voor deze soorten naar volgorde, by ¹⁾: P.O. III nr. 9, P. O. II nr. 26, I nr. 20, II nr. 18; by ²⁾: II nr. 5, 6, 14.

³⁾ Zie P. O. II nr. 17, 27, 30,

Vervolgens is er nog een twistappel: er zijn werken, kort na 1753 gedrukt, waarin nog geen Linneeaansche nomenclatuur met triviaal (onze soort) namen is aangenomen; de meeste soorten zijn door een phrase aangeduid. Maar bij enkele, op zichzelf staande, planten werd een phrase overbodig geacht en staat achter den geslachtsnaam slechts één woord, b.v. *Alnus vulgaris* (in HILL „British Herbal”); zulk een naam voldoet geheel aan onze tegenwoordige nomenclatuurregels en is derhalve volgens mij en anderen geldig. Maar andere botanici willen zulke namen niet erkennen omdat zij slechts toevallig in orde zijn. Onder de inzenders van voorstellen aan het congres zijn het WILMOTT (British Museum, bij Art. 19bis) en REHDER (bij Art. 55) die ze wenschen verworpen te zien, en mijn persoon, die ze verdedigt.

Tenslotte is ook de kwestie der tautologische namen weer opgerakeld. De Imperial Botanical Conference in 1924 had besloten om te trachten ze weer in eere d.i. wettigheid hersteld te krijgen; in de voorstellen van de *Kew-Londen groep* voor het congres is dit ook uitgevoerd; bij hun Artikel 72 (oud 55) zijn de tautonymen onder de te-verwerpen namen weggelaten.

Daarentegen zijn de tautonymen in mijne voorstellen uitvoerig bestreden.

De overige inzenders hebben er zich niet over uitgelaten, derhalve geene weder-invoering voorgesteld.

5. Benaming van variëteiten.

De ingekomen voorstellen hieromtrent zijn van geen belang en bovendien onduidelijk doordat geen onderscheid gemaakt wordt in kleine-soort-, kenmerk- en specimenvariëteiten.

Het is jammer dat REHDER de denkbeelden, door hem neergelegd in het *Journal of the Arnold Arboretum* 1929, niet in een voorstel heeft omgezet. Zijn gedachten komen zeer met mijn voorstel overeen, al onderscheidt hij ook hier niet duidelijk in de drie genoemde groepen van variëteiten. Hij wil b.v. alle bonte vormen van een soort één

groepsnaam geven (mijn kenmerksvarieteiten), b.v. *Berberis Thunbergii* var. *fol. arg. marg.*; iedere vorm van bontheid krijgt een fantasienaam (mijn specimenvarieteiten); hij wil die vormen door den term „clon” aanduiden; door mij is „forma” voorgesteld. REHDER behoudt „forma” voor ondergroepen van botanische varieteiten, zooals ook gebruikelijk is; in het geval men dat wil behouden, heb ik in plaats van mijn „forma” „forma specialis” voorgesteld; b.v. *Picea pungens* var. *glauca* f. of f. sp. „Koster”. Ten opzichte van botanische varieteiten is door mij voorgesteld ze alle subspecies te noemen daar zij feitelijk soorten („kleine soorten”) zijn; b.v. *Cornus alba* s.sp. *sibirica* var. *fol. varieg.*

6. Benaming van bastaarden.

De *Kew-Londen* groep stelt bij hun Art. 34 voor om het teeken \times bij soorthybriden tusschen geslachts- en soortnaam te plaatsen, bij geslachtshybriden vóór den geslachtsnaam. Dit is wenschelijk zoolang volgens de Regels een geslachtshybride als geslachtsnaam den naam van een der ouders krijgt, zoodat men aan den naam de bastaard-natuur niet kan zien.

Alle bastaarden tusschen dezelfde ouders moeten, volgens het voorstel in hun Art. 38 (oud 34), verschillende latijnsche soortnamen krijgen; vergeten wordt dat het geen zaadconstante vormen zijn. Maar dan volgt dat bastaarden, in kwekerijen ontstaan of alleen door kweekers erkend, een fantasienaam moeten krijgen. Maar welke bastaarden worden slechts door kweekers erkend? En waarom zijn bastaarden, in kwekerijen ontstaan, van anderen aard dan de overige?

REHDER stelt, evenals ik zelf, bij Art. 32 voor om, zooals ook reeds gebruikelijk is, geslachtshybriden eenen geslachtsnaam te geven, welke uit de geslachtsnamen van beide ouders samengesteld is, b.v. *Crataegomespilus*. Dan is het verschil in plaatsing van het bastaardteeken bij soort- en geslachtshybriden niet noodig. REHDER behoudt dan ook bij Art. 31 het bastaardteeken in alle gevallen

vóór den geheelen naam maar heeft het goede idee om sexueele bastaarden, als gewoonlijk, door een \times , enthybriden door een $+$ aan te duiden. Verder wil hij aan sexueele en enthybriden tusschen twee geslachten éézelfden geslachtsnaam geven doch aan sexueele-, en enthybriden tusschen twee zelfde soorten verschillende soortnamen. De bedoeling is daarbij, naar ik hoop, dat alle sexueele resp. entbastaarden tusschen dezelfde soorten te samen een (groeps) naam krijgen; dat wordt duidelijk gezegd in het reeds genoemde opstel in het Journal of the Arnold Arboretum 1929: de latijnsche soortnaam omvat alle bastaarden tusschen twee soorten; iedere bepaalde bastaardvorm ontvangt een fantasienaam. Die latijnsche verzamelnaam kan wegblijven, indien men de afstamming niet kent. Dit alles werd ook zoo door mij voorgesteld; 'en 't is te hopen dat deze methode ten slotte zal toegepast worden.

7. De Latijnsche Diagnose.

De Regels van 1905 verlangen voor de geldigheid van eenen nieuwen naam een latijnsche diagnose. Dit is praktisch omdat, in welke taal de beschrijving moge gegeven zijn, men dan in een en dezelfde taal steeds de karakteristieke kenmerken der nieuwe soort of varieteit kan leeren kennen. De meeste latijnsche termen zijn gemakkelijk te begrijpen en er zijn vele lijsten met verklaring in andere talen. Een voordeel is ook dat een kweeker, die een nieuwe varieteit of bastaard produceert, maar geen latijn kan schrijven, eenen botanicus moet raadplegen, die zich dan tevens een oordeel over de varieteit of bastaard kan verschaffen.

In de voorstellen aan het congres bemerkt men tegenstand tegen de latijnsche diagnose; en uit de toelichting of door correspondentie bemerkt men dat dikwijls een verplichte *diagnose* in het latijn wordt afgekeurd omdat men een *beschrijving* in die taal te moeilijk vindt. Maar er zijn ook botanici die zelfs de diagnose te moeilijk vinden. Men vraagt zich af hoe het mogelijk is dat botanici, die zoo intens systematiek bedrijven dat zij nieuwe soorten

maken, niet terecht kunnen met de latijnsche termen welke toch in zoo vele systematische werken gevonden worden.

HITHCOCK stelt bij Rec. XVIIbis voor om de latijnsche diagnose te behouden; de beschrijving mag in iedere taal zijn. Zoo ook PENNELL en de groep van *Kew-Londen*. Maar slechts PENNELL behoudt de verplichting als regel (Art. 36), de anderen maken er een Recommandatie van.

REHDER stelt er niets over voor en wil dus blijkbaar de bestaande verplichting handhaven. MACKENZIE (bij zijn Prop. 2) wil in het betreffende artikel 36 de verplichting schrappen en de wenschelijkheid uitdrukken om aan eene beschrijving eene afbeelding of latijnsche beschrijving (sic) toe te voegen. SHEAR laat in den door hem voorgestelden tekst de latijnsche diagnose geheel weg, maar hij wil de beschrijving in een taal, welke algemeen door de wetenschappelijke botanici der wereld verstaan wordt. Welke taal is dat? MACKENZIE schreef mij dat Amerikaansche studenten hoogstens slechts één der moderne talen kennen naast de hunne; en dat zal wel niet bij allen dezelfde zijn.

Latijn is nog altijd, althans op schrift, het wetenschappelijke Esperanto; en het ware m.i. juister geweest om in plaats van de mengtaal Esperanto het latijn te nemen, dat van de oudheid af tot in den vorigen eeuw toe, evenals iedere andere taal, gewijzigd en aangevuld is en dit ook in de toekomst kan worden.

8. De Schrijfwijze.

Over de schrijfwijze der plantennamen is men het zeer oneens; moet men zich houden aan de namen zooals zij door de oorspronkelijke auteurs onafhankelijk van elkaar gemaakt zijn, met fouten van verschillenden aard, willekeurig en onmethodisch? Of mag men ze achteraf en in de toekomst verbeteren en wijzigen volgens vaste principes? Juist nu zoovele groepen van personen, die geen botanische systematici zijn, met plantennamen te doen hebben en in een tijd van rationalisatie en „efficiency” lijkt dit geboden.

In het eene werk staat *Eleocharis*, in het andere *Helio-*

charis; door mij is voorgesteld ze alle een **H** te geven; SPRAGUE deed dit eveneens; MACKENZIE daarentegen stelt voor de **H** te schrappen.

In het ééne geslacht vindt men eene soort *sinensis*, in het andere *chinensis*; door mij is voorgesteld steeds *sinensis* te schrijven. Enz.

De *Kew-Londen groep* stelt bij hun Art. 74 (oud 57) voor om steeds de oorspronkelijke spelling te behouden, dus in het eene geval *sinensis*, in het andere *chinensis*; onder hun Art. 30 (oud 24) stellen zij bovendien voor dat geslachtsnamen op volkomen willekeurige wijze gevormd mogen worden. Men moet volgens hen *Rhododendron* blijven schrijven, niet omdat dit taalkundig en methodisch het juiste en meest praktische is, doch omdat men den naam op die wijze meer geschreven vindt dan *Rhododendrum*; de schrijfwijze *Thuja* wordt aanbevolen omdat LINNAEUS, die den naam eerst anders schreef, hem na 1754 zoo spelde; enz. Dus geen methodiseering, zooals door mij is voorgesteld, en zooals ook ADAMS t.o. van een zuiver latijnsche of gelatiniseerde schrijfwijze pleit bij Art. 7 en voor verbetering van incorrecte schrijfwijzen bij Art. 57.

Namen op us (der tweede latijnsche verbuigingswijze) zijn in den regel manlijk; maar vele plantennamen op us zijn vrouwelijk doordat de Romeinen er nymphen bij te pas brachten. PENNELL stelt in een nieuwe Rec. VIIa voor om ze alle manlijk te maken; zoo is ook door mij geschied.

Een ander twistpunt is het al of niet met een hoofdletter schrijven van soortnamen, welke een ouden geslachtsnaam voorstellen. HÖFKER wil den hoofdletter afschaffen; PENNELL wil het ook doch geleidelijk; hij stelt in Rec. X voor dat soortnamen met een kleine beginletter geschreven worden, maar dat men namen van personen en van oude geslachtsnamen met een hoofdletter mag beginnen. PENNELL meent dat dan langzamerhand de kleine letter het zal winnen van den hoofdletter. Mij lijkt de hoofdletter in beide gevallen gewenscht; maar er moet een lijst gemaakt worden van de namen welke als oude geslachtsnamen erkend worden; want de onzekerheid en

de verschillende opvatting daaromtrent leveren de moeilijkheid, waardoor de wensch tot afschaffing voornamelijk is ontstaan; zulk een lijst is door mij voorgesteld. Zie over die kwesties van schrijfwijze, oude geslachtsnamen, enz. Jaarboek 1929, blz. 26 e.v.

9. Algemeene bepalingen.

Een merkwaardig voorstel van ADAMS is (bij art. 19) om als uitgangspunt voor de nomenclatuur der geslachten het jaar 1737 in plaats van 1754 te nemen. Het behoeft wel geen betoog dat niemand anders daarvoor te vinden is; zelfs MACKENZIE tracht niet op deze wijze der waarheid nader te komen, ofschoon het toch feitelijk om het uitschakelen van geldige namen gaat teneinde veranderingen van gebruikelijke namen te ontkomen; dus om „usage” uit „laziness” etc., in de terminologie van MACKENZIE.

Door de *Kew-Londen groep*, de *Brit. Ass. Bot.*, SHEAR, REHDER en ADAMS is voorgesteld om een permanente internationale commissie te benoemen voor nomenclatuurkwesties, welke tot taak heeft om in twijfelachtige gevallen de Regels te interpreteren, nieuwe nomina conservanda et rejicienda te overwegen, over geslachtsnamen te oordeelen waaromtrent verschil van opinie bestaat, enz.

Al de genoemden met uitzondering van de *Kew-Londen groep* willen aan die commissie zelfs bindende kracht geven; de *Kew-Londengroep* wenscht slechts advies der commissie, dat daarna in het eerstvolgend congres behandeld zal worden.

Door mij is bovendien voorgesteld om van alle plantensoorten, vóór 1900 gemaakt, een typespecimen uit nieuw materiaal vast te stellen, zoodat dit de tegenwoordige opvatting der soort duidelijk vast legt en het in het bereik van ieder is. Verder om geleidelijk alle soortnamen te herzien en te methodiseeren, en om voor de erkenning van nieuwe soorten een volledige beschrijving en materiaal te verlangen. *Pia vota!*

Voor kenmerk- en specimenvarieteiten is door mij als uitgangspunt der nomenclatuur BEISSNER's „Handbuch

der Coniferenkunde", 1e ed. en NICHOLSON's „Gardener's Dictionary" (of de modernere fransche vertaling van MOTTET) voorgesteld.

Tenslotte is door de *Brooklyn Botanic Garden* (GUNDERSEN) en eveneens door mij het voorstel gedaan om een speciale lijst van familie- en geslachts- (in mijn voorstel ook van soort-) namen te maken ten behoeve van botanische tuinen (zaadlijsten!), kweekers, enz. (in mijn voorstel ook van handboeken voor algemeen gebruik). De lijst zou voor genoemde doeleinden éénheid geven t.o. van den omvang van families (b.v. *Rosaceae* in ruimen zin of *Rosaceae*, *Spiraeaceae*, etc.), van geslachten (b.v. *Prunus* in ruimen zin of *Prunus*, *Amygdalus*, *Padus*, etc.), en van soorten (b.v. *Abies Lowiana* of *A. concolor* var. *Lowiana*). De lijst zou in alle gevallen waarin verschil van opinie bestaat over namen (b.v. *Ampelopsis quinquefolia* = de zelfhechtende of de niet-zelfhechtende wingerd; *Magnolia denudata* = *M. conspicua* of *purpurea*), een keus doen en die laten gelden totdat een nieuwe lijst gemaakt wordt.

De Brooklyn Garden heeft voor dat doel een boek samengesteld en rondgezonden waarin o.a. alle geslachtsnamen (ongeveer 8000) opgegeven zijn zooals die voorkomen in twee belangrijke botanische werken, nl. den *Index Kewensis* en „Die Natürlichen Pflanzenfamilien" (waarvan een index van namen door DE DALLA TORRE en HARMS bestaat). Bij die namen is aangegeven in welken omvang zij in genoemde werken genomen zijn, en zijn ook de synonyme namen toegevoegd. En dan is er bij vermeld welke namen in gebruik zijn bij verschillende botanische inrichtingen. Men ziet in die lijst b.v. dat „Die Nat. Pfl. Familien" het geslacht *Acer* hebben, de *Index Kewensis* *Acer* en *Negundo*; dat „Die Nat. Pfl. Fam." het geslacht *Mespilus* incl. *Crataegus* en *Pirus* incl. *Malus* hebben, de *Index Kewensis* *Crataegus* naast *Pyrus* incl. *Mespilus* en *Malus*, de Kew Gardens en het Arnold Arboretum *Crataegus*, *Mespilus* en *Pirus* incl. *Malus*.

Indien het juist blijkt te zijn dat het Congres het behoud

of de wijzigingen der verschillende Artikels en Recommen-
daties heeft aangenomen in overeenstemming met de
stemmenmeerderheid der Nomenclatuurcommissie, dan
zijn de volgende resultaten te verwachten.

1. De typemethode incl. standaard- of substituuttypen
wordt aanvaard, doch het stellen van een type bij het
maken van nieuwe groepen niet verplicht gesteld doch
slechts aanbevolen.

De lijsten van GREEN en HITCHCOCK (typeaanduiding
der geslachtsnamen van LINNAEUS) worden onder voor-
behoud aanvaard.

2. Alle „latere homonymen” worden verworpen; geen
uitzonderingslijst, dus „eens een synonym, altijd een syno-
nym”. Bij werkelijke toepassing zal dat een hecatombe
van namen veroorzaken.

3. De lijst van nomina generica conservanda wordt be-
houden en vergroot. Er wordt echter geen dergelijke lijst
van soortnamen gemaakt.¹⁾

4. Nomina dubia (twijfelachtige), confusa (uit onsamen-
hangende deelen bestaande) en nomina ambigua (verwar-
ring gevende) worden verworpen. Van nomina confusa en
ambigua zal een lijst opgemaakt worden.¹⁾

5. Tautologische namen blijven verworpen.

6. De regels betreffende variëteiten worden niet ver-
anderd.

7. Bij de benaming der bastaarden wordt naast het
teeken \times voor sexueele hybriden het teeken $+$ voor asexu-
eële hybriden ingevoerd. Alle, sexueele en asexueele,
bastaarden tusschen twee geslachten krijgen ééne zelfde
naam, samengesteld uit de namen der oudergeslachten.

8. De zgn. rest van den Kew-regel blijft. Dus b.v.

¹⁾ Volgens mededeeling van Prof. PULLE zal:

(sub 3) de bestaande lijst van nomina conservanda en reji-
cienda herzien worden,

(sub 4) geen lijst van te-verwerpen nomina dubia, confusa en
ambigua gemaakt worden.

Ook zou de wettigheid der tweewoordige namen in werken
zonder Linneaanse nomenclatuur erkend zijn (zie hierboven
op blz. 67).

Clematis texensis = *C. Viorna* var. *coccinea* (cf. Jaarb. N. D. V., 1928, blz. 99).

9. De oorspronkelijke schrijfwijze der namen blijft erkend.

10. Het samenstellen van een speciale lijst van namen voor praktische doeleinden (catalogi, zaadlijsten, handboeken) wordt verworpen.

11. Een Commissie voor Consult wordt ingesteld met opdracht lastige kwesties te behandelen, nieuwe nomina generica conservanda te verzamelen, enz. en hierover aan het volgend congres advies uit te brengen.

Derhalve zou, behalve kleine wijzigingen, het resultaat zijn de verdere ontwikkeling van het typeprincipe (maar niet ver genoeg!), en de invoering van het principe „eens een synonym, altijd een synonym” (maar te ver doorgevoerd!). ¹⁾

Mijne aangehaalde geschriften:

P.O. I, II, III: Persoonlijke Opvattingen bij de toepassing der Internationale Botanische Regels der Nomenclatuur of, evenals bij de Regels zelf, Internationaal Overleg? (Mededeelingen L. H. S., Dl. 30, nr. 2, Dl. 32, nr. 5, Dl. 34, nr. 1), 1928–1930.

The American Code, the Vienna Code and the Resolution of the Imperial Botanical Conference in London. Will agreement be possible in 1930? (Mededeelingen Rijks-Herbarium, no. 57, 1929).

De Jaarboeken der Ned. Dendrol. Vereeniging.

ZUSAMMENFASSUNG.

Das Internationale Gartenbaukongress hat nicht die eingesandte Vorschläge zusammen behandelt sondern nur ein Vorschlag betreffs Varietäten und Hybridenbenennung

¹⁾ Volgens Prof. JESWIET hebben de Amerikanen afgezien van hunne code, waaruit volgt dat zij de uitzonderingslijst van geslachtsnamen erkennen en tantologische namen verwerpen. Dit ware van belang; maar afgewacht moet worden of de Amerikanen, die niet aanwezig waren, er zich door zullen gebonden voelen.

der Herren RENDLE und COGNIAUX, welcher von 1910 (Kongress Brüssel) herrührt. Spezimen-, Merkmal- und Klein-Art Varietäten werden durcheinander geworfen; jede Varietät darf einen lateinischen Namen haben wenn er nur Ursprungsort oder eine Eigenschaft andeutet; also ist *Picea pungens* var. *Kosteriana* nicht gestattet, wohl aber *Picea pungens* var. *Boskoopensis* oder *glaucissima*; und eine zweite und dritte etwas mehr oder weniger blaue Varietät dürfen *glaucior* und *perglauca* heissen oder eventuell *Moerheimii*. Auch alle heterozygotische Individuen aus der Kreuzung zwischen zwei Arten dürfen verschiedene lateinische Namen bekommen (in den Beispielen wird auch, vielleicht irrtümlich, ein Fantasienamen *Goliath* gegeben). Und ebenso können Hybriden zwischen denselben Gattungen verschiedene Gattungsnamen bekommen; bei Hybriden aus drei Gattungen ist dagegen nur ein gemeinschaftlicher Gattungsname gestattet.

Der Deutsche WEHRHAHN hat eine anscheinend verwickelte doch logische Namengebung für Hybride vorgeschlagen, welche aber in London ebensowenig als andere Vorschläge in Berath gezogen sind.

Das Internationale Botanische Kongress war für die Nomenklatur ungenügend vorbereitet, mit der Folge dasz das Internationale Nomenklaturkomitee alle vom Rapporteur angepriesene Vorschläge angenommen hat und auf dem Kongresse von den Stimmberechtigten einfach für die Beschlüsse des Komitees gestimmt ist.

Das Resultat ist, ausser vielen geringfügigen Textverbesserungen, dasz Listen von Nomina dubia u.d. und von Nomina specifica rejicienda verworfen sind. Die Typenmethode ist nicht verpflichtet gestellt, nur empfohlen. Alle spätere Homonymen sind verworfen; dasz wird eine Hekatombe van Namen geben. Tautologische Namen sind glücklicherweise nicht wieder gültig gemacht.

Also ist man teils nicht weit genug, teils zu weit gegangen. Diese Beschlüsse werden keinen Friede auf dem Nomenklaturgebiet bringen.